

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КУ «МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ»
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД №71
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

«**БАРВИ РАЙДУГИ ВЕСЕЛІ**»

номінація «Соціально-психологічна робота»

Автори:

Карпенко Наталя Вікторівна,
вчитель-дефектолог «спеціаліст вищої категорії»,

Артемчук Валерія Феодосіївна,
вихователь-методист «спеціаліст вищої категорії»

Моїсєєва Світлана Володимирівна,
вихователь «спеціаліст першої категорії»,

Конош Наталя Вікторівна.
вчитель-логопед «спеціаліст вищої категорії»

**м. Вінниця
2019**

Авторський колектив КЗ «ДНЗ №71 ВМР»:

Карпенко Наталя Вікторівна, вчитель-дефектолог, **Артемчук Валерія Феодосіївна**, вихователь-методист, **Моїсеєва Світлана Володимирівна**, вихователь, **Конош Наталія Вікторівна**, вчитель-логопед

Карпенко Н.В. Барви райдуги веселі. Навчально-методичний посібник/
Н.В.Карпенко, В.Ф.Артемчук, С.В.Моїсеєва, Н.В.Конош – Вінниця: КЗ «ДНЗ №71 ВМР», 2019 – 44с.

Рецензенти:

Лимаренко Н.Г – завідувач КЗ «ДНЗ №71 ВМР»

Козловська О.Ф. - завідувач КЗ «ДНЗ №60 ВМР»

Запропонований методичний посібник спрямований на реалізацію завдань по розвитку кольоросприймання і кольоророзрізнення у дітей з порушенням зору на основі пізнавального, сенсорного, логіко-математичного та мовленнєвого розвитку.

В даному посібнику активно використовується взаємозв'язок між зоровим і слуховим сприйманням, що так важливо при порушеннях зору. Тому кожне завдання включає в себе авторські вірші.

Посібник складається з опису дидактичних вправ та наборів необхідного матеріалу для їх проведення.

Рекомендовано для вихователів спеціалізованих груп, вчителів-дефектологів та батьків.

I Вступ	4
II Завдання.....	7
III Дидактичні вправи	8
IV Конспект корекційного заняття «Кольори веселки».....	34
V Дидактична гра «Веселкове лото»	41
VI Збірка віршів «Барви райдуги веселі»	43

Наше життя оточене та пронизане кольором. Роль кольору в житті та здоров'ї людини дуже велика. Колір може багато – створити настрій, змінити зовнішність людини та розповісти про її характер. Крім того, колір, володіючи сильним терапевтичним ефектом, сприяє підвищенню гостроти зору та оздоровленню всього організму в цілому.

Природа щиро піклується про людину. Вона не лише оточила її унікальним світом краси, а й нагородила людину здатністю сприймати кольори, чути голоси, відчувати аромати, смакувати плоди, тобто, досліджувати світ краси.

Здатність відчувати гармонію кольорів закладено в самій природі людини. У дитини органи чуття розвиваються найактивніше. З перших днів життя дитина інтенсивно пізнає світ. Сенсорні органи сприйняття допомагають їй до трьох років пізнати половину всієї інформації. Тому дитина стає дослідником оточуючого світу і кольори потрібні дитині з народження. Вони впливають на самопочуття та емоції немовляти.

Дитина, вперше малюючи «карлочки», вже вибирає олівець певного кольору. Дітям подобається колір, і він стає в малюнках дітей змістовним і естетичним. Для дитини кожен колір наповнений настроєм. Тому в малюнках колір використовується для позначення того, що подобається дитині, що вона вважає красивим, добрим. Через кольори дитина виражає своє ставлення до навколишнього світу. Кожен колір відповідає настрою, дню тижня, здоров'ю дитини та навіть стає одним з улюблених кольорів. Ви, мабуть, помічали, що деякі речі певного кольору дитина не хоче одягати чи навіть гратися іграшками, якщо певний колір викликає у дитини дискомфорт. Це тому, що у дитини є свої потреби особистості та сформоване сприйняття того чи іншого кольору, а не примха чи вередування. Дитина не сприймає той чи інший колір, він впливає на неї негативно. Дитина підсвідомо, так як і дорослі, вибирає собі «в друзі» ті кольори, що відповідають їх настрою.

З перших днів життя до дитини надходить колосальна інформація, і при мовному і розумовому розвитку діти дуже рано починають звертати увагу на

забарвлення предметів. Але світ кольору відкривається дитині не відразу, а в певній послідовності. Спочатку дитина сприймає тільки теплі кольори - червоний, помаранчевий, жовтий; з розвитком психічних реакцій до них додається зелений, блакитний, синій, фіолетовий, і поступово дитині стає доступно усе різноманіття колірних тонів спектру.

Знайомство з кольором допомагає дітям повніше і тонше сприймати предмети і явища навколишнього світу, розвиває спостережливість, мислення, збагачує мову. Привертання уваги дитини до навколишньої дійсності відкриває їй джерело яскравих образів, допомагає встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між предметами і явищами, розширює активний словник. Знання по закріпленню у дітей уміння диференціювати кольори, знання назв кольорів і правильного вживання їх в мові сприяють розвитку зорової і слухової уваги.

Колір є важливою інформаційною ознакою предметів та явищ, сприймається лише за допомогою зорового аналізатора (на відміну від форми та величини, які можна виділити практичним шляхом, методом зорово-дотикового обстеження). Іншими словами - колір обов'язково треба побачити. При ознайомленні дітей з таким абстрактним поняттям, як колір, дуже важливо розуміти суть цього процесу. Щоб діти навчились розрізняти кольори, вони повинні акумулювати сотні інформаційних фрагментів, які допоможуть їм розібратись у концепції кольору.

У значної кількості дітей з порушенням зору відзначається порушення функції кольоророзрізнення, яка відіграє велику роль у впізнаванні предметів та зображень, дозволяє краще розрізняти деталі об'єктів, приймати велику кількість інформативних ознак. Отже у дітей з порушенням зору проходять ускладнення **виділення, впізнавання та називання кольорів та відтінків**. Тому необхідне проведення спеціальних занять, направлених на корекцію порушень сприймання такої основної властивості предметів та зображень, як колір.

Дитина потребує різноманіття інформації, але її треба вводити поступово і гармонійно, вона повинна відповідати віку малюка і його індивідуальності. При роботі над кольоросприйманням і кольоророзрізненням необхідно виключити хаотичні колірні і світлові ефекти. При роботі над даним питанням потрібно

враховувати, що в дошкільному віці діти, як правило, пов'язують колір з образом предмета : зелений - трава, ялиночка; жовтий - сонечко, курча; синій - море и. т. д. **Тому, при роботі по розвитку кольоросприймання, головне - використання природних форм.** З дотриманням даного принципу педагогами нашого закладу були розроблені дидактичні вправи.

У навчальній та ігровій діяльності дітей з порушенням зору важливу роль грає слухове сприйняття. Тому стає очевидним, що в процесі формування особистості дитини, а особливо дитини з відхиленням зору, важливе місце належить художній літературі. Адже книга розширює кругозір дитини, вводить її в багатий світ образів, що відображають життя, розвиває емоційно-пізнавальну діяльність, активне відношення до життя, розвиває мову, викликає бажання висловитись.

Таким чином, шлях знайомства дітей з кольором - це шлях безпосереднього сприйняття навколишнього світу до єдності із словом, що його означає. Отже, необхідно враховувати взаємозв'язок між зоровим і слуховим сприйманням при порушеннях зору, де останні виконують компенсаторну роль. Тому, щоб цікаво і змістовно сприяти розвитку кольоросприймання у дітей з порушенням зору, вчитель-дефектолог Н.Карпенко написала збірку віршів «Барви райдуги веселі», які стали основою для розробки даного посібника.

Методичний посібник «Барви райдуги веселі» спрямований на реалізацію завдань по розвитку кольоросприймання і кольоророзрізнення дітей з порушенням зору на основі пізнавального, сенсорного, логіко-математичного та мовленнєвого розвитку.

1. Розвивати кольоросприймання і кольоророзрізнення у дітей з порушенням зору.
2. Розширити та поглибити знання дітей про представників рослинного світу.
3. Вчити класифікувати рослини за певною ознакою.
4. Вчити співвідносити колір рослин з кольорами райдуги.
5. Удосконалювати навички кількісної та порядкової лічби, вміння порівнювати множини.
6. Вчити утворювати число з двох менших.
7. Формувати уявлення про тиждень, усвідомлення днів тижня.
8. Ознайомити дітей з поняттям половина, третина, четвертина.
9. Вправляти у визначенні та встановленні часової послідовності подій, використання слів – означень часових понять.
10. Вчити будувати упорядковані послідовні ряди та позначати словами параметри упорядкованих предметів.
11. Вчити використовувати умовну міру для порівняння предметів.
12. Вчити працювати зі схемами, викладати в заданому напрямі.
13. Активізувати словник дітей назвами кольорів веселки, овочів, фруктів, ягід, квітів, дерев, явищ природи.
14. Удосконалювати вміння вживати прийменники «в», «у», «на», «під».
15. Розвивати:
 - мислення та аналітико-синтетичну діяльність,
 - зорову пам'ять, увагу та координацію,
 - вміння орієнтування у малому та великому просторі,
 - навички самоконтролю та глибинного зору,
 - співдружню роботу рук та очей,
 - окорухаючу функцію очей,
 - фіксацію погляду.

III Дидактичні вправи

«Райдуга»

Мета: ознайомити з кольорами веселки, вчити викладати їх в правильній послідовності та називати, вміння вживати прийменник «під». Розвивати зорову координацію.

Матеріал: демонстраційний – кольорові смужки роздатковий – фланелеграфи, кольорові смужки

Після дощика грибного
В небі, понад лісом,
Проти сонця золотого
Райдуга повисла.
Посміхнулася привітно
Райдуга з місточка -
А на ній, дивіться, квітне
Вишита сорочка.
Вийшла сонечко вітати,
Кажуть у народі.
Запросила й нас на свято.
Дивина, та й годі!

Запитання до дітей:

- ✓ Коли на небі з'являється веселка?
- ✓ Якими словами можна назвати веселку? (Барвіста, кольорова, святкова, гарна, висока, сонячна, чарівна, дивовижна).

Дидактична вправа «Виклади веселку».

Педагог викладає веселку з кольорових смужок на дошці. Запитує дітей:

- Скільки кольорів має веселка? (відповіді дітей).
- Що буває червоного? кольору.

Викладання веселки на індивідуальних фланелеграфах

Дидактична вправа «Веселковий ланцюжок»

Педагог називає перший колір і просить продовжити дітей називати кольори зі словом «під» з певного кольору.

«Знайди веселку»

Мета: ознайомити дітей з тим коли і як можна побачити веселку, розвивати вміння орієнтуватися у великому просторі (ліворуч – праворуч).

Матеріал: демонстраційний – веселка, два сонечка, дві фігурки людини

Як веселку відшукать
 У ясну годину?
 Треба так до сонця стать,
 Щоб дивилось в спину!
 Грає сяйво в небесах,
 Коли сонце низько.
 Лише зранку ця краса
 І як вечір близько.
 Сонце вказує на схід,
 Дощ на захід рветься –
 Веселковий самоцвіт
 Вранішнім зоветься.
 А на захід сонце йде,
 І дощить на сході –
 Дивовижею цвіте
 Надвечірня врода.

Запитання до дітей:

- ✓ Як треба стати, щоб побачити веселку?
- ✓ В яку частину доби можна побачити веселку?

Дидактична вправа «Знайди веселку»

Педагог викладає сонечко ліворуч вранішньої або праворуч вечірньої (полудневої) частини доби. Дитина викладає на дошці фігурку людини та веселки відповідно до частини доби.

«Стрічки райдуги»

Мета: розширити знання дітей про квіти, вчити співвідносити колір квітів з кольором райдуги. Удосконалювати навички порядкової лічби. Розвивати зорову пам'ять та зорову увагу, вміння орієнтування у малому просторі, навички самоконтролю.

Матеріал: демонстраційний – квіти

роздатковий – фланелеграфи, квіти, сонечко, хмаринка

Сонце райдугу збудило,
 Доню дощиком умило,
 Доні коси розчесало,
 В коси стрічки пов'язало.
 Перша маківкою сяє,
 Нагідками друга грає.
 Третя сонечком сміється,
 А четверта хмелем в'ється.
 В п'ятій стрічці вись блакитна,
 Шоста льоном синім квітне.
 Сьома, як дзвіночки в полі
 Фіолетові й лілові.

Запитання до дітей:

- ✓ Скільки всього картинок?
- ✓ Скільки квітів? Назвіть їх.

Дидактична вправа «Виклади картинку»

Педагог читає вірша вдруге. Діти викладають відповідні картинки стовпчиком, починаючи згори посередині на індивідуальних фланелеграфах.

Дидактична вправа «Чого не стало, де знаходилось?»

Педагог пропонує дітям закрити очі, а в цей час забирає у дітей деякі картинки. Діти відкривають очі, а педагог запитує чого не стало? який (яка) по порядку?

«Райдужний вінок»

Мета:розширити знання дітей про квіти, продовжувати вчити співвідносити колір квітів з кольором райдуги. Вчити працювати зі схемами, викладати в заданому напрямі. Розвивати зорову пам'ять та зорову увагу, вміння орієнтування у малому просторі за заданим напрямком, навички самоконтролю.

Матеріал:*демонстраційний* – квіти

роздатковий–фланелеграфи, квіти, картки-схеми із заданим напрямком для викладання віночка.

Барви літечка збираю,
 Мальовничі й запашні,
 У віночок заплітаю,
 Любо й весело мені.
 В ньому маківки червоні
 І яскраві нагідки.
 В ньому жовтий цвіт красолі,
 Шишки хмелю і листки.
 Край блакитних незабудок –
 Синьоокий васильок.
 Я дзвіночки не забуду
 Вплести в райдужний вінок.

Запитання до дітей:

- ✓ Скільки всього картинок?
- ✓ Скільки квітів? Назвіть їх.

Дидактична вправа «Виклади картинку»

Педагог читає вірша вдруге. Діти викладають відповідні картинки по колу на індивідуальних фланелеграфах.

Дидактична вправа «Виклади віночок в певному напрямку»

Педагог роздає дітям, картки-схеми із заданим напрямком для викладання віночка. Діти викладають віночок по колу, починаючи з маку, але за вказаним напрямком.

«Що де»

Мета: розширити знання дітей про місця зростання рослин. Удосконалювати вміння вживати прийменники «в», «у», «на». Розвивати зорову координацію та співдружню роботу рук і очей.

Матеріал: роздатковий – великі картки із зображенням місця зростання рослин та маленькі картки із зображенням рослин

У лісі – калина,
 В городі – морквина.
 На полі – пшениця,
 А в лузі – травиця.
 У хащах – лохина,
 В саду – слива синя.
 Галява – в дзвіночках,
 Весела – в віночку.

Запитання до дітей:

- ✓ Назвіть місця де зростали рослини.
- ✓ Покажіть на картці ліс, сад, город і т.д.

Дидактична вправа «Знайди, де росте»

Педагог читає вірш вдруге. Діти знаходять маленькі картки із зображенням рослин і викладають біля місця зростання. Потім називають їх.

«Дні тижня»

Мета: продовжувати формувати уявлення про тиждень, усвідомлення днів тижня. Вчити викладати модель тижня за схемою, називати поточний день тижня, попередній і наступний з опорою на порядкові числівники. Удосконалювати навички порядкової лічби та вміння орієнтуватися за схемою. Розвивати зорову пам'ять та зорову увагу, вміння орієнтування у малому просторі за заданим напрямком, навички самоконтролю.

Матеріал: роздатковий – великі картки «Знайди пару», схеми для викладання тижня, картинки до вірша двох розмірів.

Побували на гостині
 У бабусі Катерини.
 Увесь тиждень засмагали
 Й на городі працювали.
 В *понеділок* помідори
 Занесли ми до комори,
 Рвали стиглі, червоненькі,
 І великі, і маленькі.
 У *вівторок* рано встали
 І городину копали.
 Назбирали у корзини
 Помаранчеві морквини.
 А у *середу* під хату
 Жовті дині звели з татом.
 На бабусиній підводі.
 Зародили ж бо в городі!

У *четвер* ми з-під листочків
 Діставали огірочки.
 Довгані зеленошкірі
 Сортували на подвір'ї.
 В *п'ятницю* блакитні сливи
 Під блакитним небом мили.
 Поласуємо узимку
 Джемом в теплому будинку.
 У *суботу* довго спали
 Сині сні переглядали.
 Вже з обіду біля річки
 Накосили віз травички
 У *неділю* від'їжджали.
 Нас в дорогу проводжали
 Люба бабця Катерина
 Й фіолетові жоржини.

Запитання до дітей:

- ✓ Назвіть що збирали в понеділок, вівторок і т.д.
- ✓ Якого кольору помідори, морква, дині і т.д.

Дидактична вправа «Знайди пару»

Діти на великих картках викладають картинки відповідно до вірша.

Викладають по пам'яті та називають.

Дидактичні вправа «Виклади тиждень»

Педагог пропонує дітям схеми для викладання тижня, пояснюючи, що один відрізок – це один день. Кожен день тижня має свій порядковий номер. Діти за кількістю відрізків визначають порядковий номер дня, називають та викладають відповідну картинку з вірша.

«Червоні ягоди»

Мета: ознайомити дітей з поняттям трав'янисті, кущові рослини та дерева і відмінностями у їхній будові. Розвивати вміння класифікувати рослини за цією ознакою. Розвивати мислення, співдружню роботу рук та очей, зорову увагу та пам'ять.

Матеріал: роздатковий – великі картки для класифікації та картки із зображенням плодів рослин.

Маленька суничка у лісі зростала,
 У червні червоною ягідка стала.
 Вдягнула на свято маленька суничка
 Яскраву сорочку і пишну спідничку.
 Схилила додолу голівку червону
 І щічки росичкою вмила з долоні.
 Довкола всміхалися сестри суниці
 І гріли у променях сонечка лица.

Вишеньки червоні
 Просяються в долоні –
 Стиглі, соковиті,
 Дощиком умиті.

На кущах калини
 В листі кучерявім
 Ягоди-рубіни
 Паленіють яро.

Обабіч доріг, в перелісках, на кручах
Красується глід. Будьте пильні – колючий!
У травні зеленому буйно квітує,
У вересні плодом червоним частує.

В Карпатах і Поліссі
На кущиках у лісі
Росте і промениться
Коралова брусниця.

Запитання до дітей:

- ✓ Які ягоди і плоди мають червоний колір?
- ✓ Поміркуйте і скажіть: які ягоди ростуть в траві? на кущі? на дереві?

Дидактична вправа «Послухай, виклади, назви»

Педагог називає рослини певного ряду, діти викладають, повторюють назви і вид.

Дидактична вправа «Доповни ряд»

Педагог пропонує дітям викласти спочатку ряд трав'янистих рослин. Потім кущових, наостанок – ягоди, що ростуть на дереві.

Дидактична вправа «Чого не стало»

Після того як діти виклали, педагог забирає одну чи кілька картинок і просить визначити чого не стало (назва і вид рослини)

Дидактична вправа «Знайди і виклади»

Педагог називає ягоду, а діти знаходять її серед інших і викладають у відповідний рядок.

«Кавун»

Мета: ознайомити дітей з поняттям половина, третина, четвертина. Вчити їх знаходити та складати скибки кавунів з певних частин. Розвивати аналітико-синтетичну діяльність.

Матеріал: *демонстраційний* – скибки кавунів розрізані навпіл, на три і чотири частини

роздатковий – фланелеграфи, скибки кавунів розрізані навпіл, на три і чотири частини

Здивувався ласун:

– Серед ягід кавун?

Він великий такий,

І на дотик твердий!

Та червоне нутро

Містить соку відро!

В м'якуші насінин,

Як в загаті рибин.

Тече мед на вуста,

Налітай, смакота!

Запитання до дітей:

- ✓ Які визнаєте ягоди?
- ✓ Якого вони розміру?
- ✓ Чому кавун відноситься до ягід?

Дидактична вправа «Склади скибки кавуна»

Педагог пропонує скласти кавун з двох частин, показати одну з частин. Дає поняття половинка.

Педагог пропонує скласти кавун з трьох частин, показати одну з частин. Дає поняття третина. Показати дві частини. Дає поняття дві третини.

Педагог пропонує скласти кавун з чотирьохчастин, показати одну з частин. Дає поняття четвертина. Показати дві частини. Дає поняття дві четвертини і т.д.

Дидактична вправа «Яка це частина?»

Педагог показує дітям різні частини кавуна: одну з трьохчастин, одну з двох і т.д. Діти повинні дати назву.

Дидактична вправа «Знайди і покажи»

Педагог пропонує дітям знайти і показати певну частину чи частини (половина, третина, четвертина, дві третини і т.д.)кавуна. Просить повторити назву частинок.

«Абрикоси, оси та бджоли»

Мета:вчити лічити предмети, що розміщені хаотично та порівнювати групи предметів в малому просторі. Розвивати навички кількісної лічби та зорову координацію.

Матеріал:*роздатковий*– картки з ображенням дерева з абрикосами, осами і бджолами.

Помаранчеві голівки
 Обліпили кожну гілку.
 На солодкі абрикоси
 Налетіли жовті оси,
 Налетіли роєм бджоли...
 Зумкотить усе довкола!
 В зелен-листі вітер в'ється,
 Теплим подихом сміється
 Й носить запахи медові.
 Дні стоять такі чудові!
 Як тут нам не порадіти,
 Шле гостинці красне літо.

Запитання до дітей:

- ✓ Якого кольору абрикоси?
- ✓ Якого кольору оси?
- ✓ Хто ще налетів на абрикоси?

Дидактична вправа «Порахуй і порівняй»

Педагог пропонує дітям розглянути ілюстрацію та порахувати скільки абрикос, бджіл, ос. А потім порівняти

- Чого більше? На скільки більше?
- Чого менше? На скільки менше?

«Гарбуз»

Мета: дати поняття «гарбузові». Вчити групувати рослини за характерною ознакою. Ознайомити з відтінками оранжевого кольору на прикладі гарбуза. Розвивати кольоросприйняття, зорову координацію, пам'ять та увагу.

Матеріал: роздатковий-фланелеграфи, картки із зображенням овочів: картки із зображенням різних відтінків гарбуза.

Помаранчевий гарбуз

Після зливи в землю вгруз.

Став гарбуз галасувати:

– Як тепер я вийду з хати?

– Дід гарбуз, – озвалась диня,

В тебе он яка родина!

На підмогу з-під листочків

Прийдуть сім'ї огірочків,

Патисони з кабачками,

Я з братами-кавунами.

Ми з'єднаєм наші руки,

Тебе витягнем з багнюки.

Запитання до дітей:

- ✓ Що сталося з гарбузом?
- ✓ Назви гарбузову родину?

Педагог звертає увагу дітей на схожість квітів, листя, стебла гарбузових.

Дидактична вправа «Збери гарбузову родину»

Педагог пропонує серед картинок вибрати і викласти гарбузову родину і назвати.

Дидактична вправа «Чого не стало»

Педагог забирає одну чи декілька картинок, а діти називають чого не стало.

Дидактична вправа «Виклади за вказівкою»

Педагог називає овочі в певному порядку, діти викладають. Потім пропонує назвати який (яка) він по-порядку.

Дидактична вправа «Виклади відтінки гарбуза»

Педагог пропонує розкласти картинки гарбуза від найсвітлішого. А потім від найтемнішого.

«Кульбабки»

Мета: вправляти у визначенні та встановленні часової послідовності подій, використання слів – означень часових понять (ніч, світанок, ранок, день, надвечір'я, вечір). Розвивати вміння встановлювати причинно-часові залежності ритмічних природних явищ, окорухаючу функцію очей, зорову координацію.

Матеріал: демонстраційний – картки із зображенням кульбабок та сонця
роздатковий-фланелеграфи, картки із зображенням кульбабок та сонця

Луг за ніч причепурився,
Жовтим цвітом рясно вкрився.
На кульбабки ясноокі

Сіли промені високі.
 З сонечком кульбабки схожі,
 Такі милі і пригожі.
 Жовті сонечка-веснянки
 Прокидаються щоранку.
 Море радості і втіхи
 Принесуть кульбабки дітям.
 Квіти весноньку вітають,
 У дитинство повертають.

Запитання до дітей:

- ✓ На що схожі кульбабки?
- ✓ Коли прокидаються квіти кульбабки?
- ✓ Назвіть частини доби?

Педагог розширює знання дітей про частини доби.

Дидактична вправа «Сонечко прокидається і засинає»

Діти розкладають картинки сонця і місяця зліва направо від світанку до ночі. А потім вправа виконується справа наліво. Називають частини доби як в прямому так і зворотному напрямку.

Дидактична вправа «Кульбабка прокидається і засинає»

Під картинками сонечка і місяця діти викладають відповідні картинки кульбабки. Повторюють частини доби.

Дидактична вправа «Якої частини доби не стало»

Педагог забирає картинку сонечка чи кульбабки і пропонує визначити якої частини доби не стало.

«Колоски»

Мета: ознайомити дітей з поняттям поле, колос, зерно. Розвивати вміння об'єднувати предмети за вказаними ознаками. Розвивати співдружню роботу рук та очей, зорову увагу та пам'ять

Матеріал: демонстраційний – картки із зображенням поля, колосків і зерна.

роздатковий – великі картки із зображенням поля та пустими клітинками, картки із зображенням колосків і зерна.

В жовтім полі жовте жито
 Жовтим сонечком налите.
 В жовтім полі колоситься
 Жовте золото пшениці.
 Колосок вівса і рису
 Жовтий чуб спустив донизу.
 В колосках зростає просо,
 В колосках дрімають роси.
 Колоски гойдає вітер,
 Золотить колосся літо.

Запитання до дітей:

✓ Про які зернові говориться у вірші?

Педагог ознайомлює дітей з полем, колосками, зерном на демонстраційному матеріалі.

Дидактична вправа «Добери колосок»

Педагог пропонує дібрати колоски до відповідного поля і викласти.

Дидактична вправа «Добери зерно до колоска»

Педагог пропонує дібрати зерно до відповідного колоска і викласти.

Дидактична вправа «Який колосок не на своєму місці»

Педагог міняє місцями колоски і пропонує знайти помилку і виправити її.

Дидактична вправа «Яке зерно не на своєму місці»

Педагог міняє місцями зерно і пропонує знайти помилку і виправити її.

«Огірки»

Мета: удосконалювати навички лічби, розвивати вміння шукати зображення певних предметів на малюнку (малому просторі), вміння вживати прийменники «за», «перед», «під», «на». Розвивати навички глибинного зору.

Матеріал: роздатковий – картки із зображенням городу та захованими огірками.

Під листячком лапатим
 Сховались огірки,
 Ростуть в затишній хаті,
 Нагулюють боки.
 Всміхаються до сонця,
 П'ють воду дощову,
 Знайду в листках віконце,
 Зелений рід зберу.

Запитання до дітей:

- ✓ Під яким листям сховались огірки?
- ✓ Як ви гадаєте, що означає нагулюють боки?

Дидактична вправа «Знайди огірки»

Педагог пропонує дітям розглянути картинки і відшукати огірки, які «заховались». Порахувати їх. Розповісти де вони заховались.

«Кабачок»

Мета: удосконалювати вміння порівнювати предмети за довжиною і товщиною способом накладання і прикладання. Вчити будувати упорядковані послідовні ряди та позначати словами параметри упорядкованих предметів. Розвивати зорове сприймання, окомір, координацію та точність рухів.

Матеріал: *демонстраційний* – кабачки різні за довжиною і товщиною *роздатковий* – фланелеграфи, кабачки різні за довжиною і товщиною

Лежить кабачок під зеленим шатром,
Прикрив довге тіло ворсистим листом.
Росте щохвилини цупкенький хлопчак,
В зеленого лежня – зелений піджак.

Запитання до дітей:

- ✓ Яке тіло у кабачка?
- ✓ Яким листком прикрився кабачок?
- ✓ Як ви розумієте слово цупкий? Що таке зелене шатро?

Дидактична вправа «Порівняй за довжиною»

Педагог пропонує викласти кабачки за довжиною від найменшого до найбільшого і навпаки. Позначати словами параметри упорядкованих кабачків: *довгий – довший – ще довший – найдовший*

Викладають упорядкований ряд з певної кількості і від певної довжини..

Дидактична вправа «Порівняй за товщиною»

Педагог пропонує викласти кабачки за товщиною від найтоншого до найтовстішого і навпаки. Позначати словами параметри упорядкованих кабачків: *товстий – товстіший – ще товстіший – найтовстіший.*

Викладають упорядкований ряд з певної кількості від певної товщини.

«Стручки»

Мета: дати поняття стручок і біб. Вчити використовувати умовну міру для порівняння предметів. Сприяти розумінню відносності результату, отриманого за допомогою умовної міри: чим менша умовна міра, тим більший результат; чим більша умовна міра, тим результат менший. Розвивати зорове сприймання, окомір, координацію та точність рухів.

Матеріал: демонстраційний – різні за розміром стручки квасолі та гороху, горошини та квасолини.

роздатковий – фланелеграфи, різні за розміром стручки квасолі та гороху, горошини та квасолини.

Зелений горошок росте у стручку,
Шукай на городі хатинку таку.
В хатині багато братів горошин.
Усі круглолиці. Усі, як один!
Квасоля в стручку, як горошок, сидить,
Стручок на кущі трав'янистим висить.
І довший, і ширший квасолевий дім,
То скільки квасолі ховається в нім?

Запитання до дітей:

- ✓ Як називається хатинка горошку та квасолі?
- ✓ На яким кущі висять стручки?
- ✓ Який за розміром квасолевий дім?

Дидактична вправа «Розклади горошини»

Педагог пропонує викласти горошини в стручках гороху та порахувати кількість горошин в кожному.

Дидактична вправа «Розклади квасолини»

Педагог пропонує викласти квасолини в стручках квасолі та порахувати кількість квасолин в кожному.

Дидактична вправа «Розклади і порівняй»

Педагог пропонує взяти найменші стручки гороху і квасолі і викласти відповідне насіння. Порівняти їх кількість. Потім зробити те саме з більшими стручками.

Дидактична вправа «Розклади навпаки і порівняй»

Педагог пропонує взяти найменші стручки гороху і квасолі і викласти в стручок гороху квасолини, а в стручок квасолі – горох. Порахувати і порівняти результати. Потім зробити те саме з іншими стручками. Педагог підводить дітей до висновку: чим менша умовна міра, тим більший результат; чим більша умовна міра, тим результат менший.

«Пролісок»

Мета: розширити знання дітей про весняні квіти. Дати поняття «дикорослі» та «окультурені» квіти. Продовжувати вчити групувати рослини за певною ознакою: первоцвіти та весняні квіти, дикорослі та окультурені. Розвивати мислення, зорову пам'ять та зорову увагу,

Матеріал: роздатковий – фланелеграфи, картки із зображенням весняних квітів.

Пролісок тендітний
 Сонечко стрічав,
 Оченьки блакитні
 Вгору підійняв.
 Сонце привітало
 Квіточку ясну,

Щиро обійняло
 Зірку весняну.
 Ряст свою чуприну
 Висунув надвір.
 Заховав перину
 Крокус і підбіл.
 Сон-траві не спиться,
 Змив потічок сни.
 Сіли на травицю
 Промені весни.

Запитання до дітей:

- ✓ Про які квіти йде мова?
- ✓ Які ще знаєте весняні квіти?
- ✓ Що означає слово первоцвіт?
- ✓ Де ростуть квіти?

Педагог пригадує з дітьми первоцвіти, весняні квіти. Дає поняття «дикорослі» та «окультурені»

Дидактична вправа «Пролісок збирає друзів»

Педагог пропонує серед всіх квітів знайти спочатку пролісок, а потім інші первоцвіти і викласти їх на фланелеграфі.

Дидактична вправа «Чого не стало, де знаходилось?»

Педагог пропонує дітям закрити очі, а в цей час забирає у дітей деякі картинки із зображенням первоцвітів. Діти відкривають очі, а педагог запитує чого не стало? який (яка) по порядку?

Дидактична вправа «Добери весняні квіти»

Педагог пропонує серед всіх квітів знайти спочатку фіалку, а потім інші весняні квіти, що цвітуть після первоцвітів. Потім проводиться вправа «Чого не стало, де знаходилось?» як з первоцвітами

Дидактична вправа «Збери дикорослі квіти»

Педагог пропонує серед всіх квітів знайти дикорослі квіти. Потім проводиться вправа «Чого не стало, де знаходилось?» як в попередніх іграх.

Дидактична вправа «Збери окультурені квіти»

Педагог пропонує серед всіх квітів знайти окультурені квіти. Потім проводиться вправа «Чого не стало, де знаходилось?» як в попередніх іграх.

Дидактична вправа «Що зайве»

Педагог називає квіти певної групи (первоцвіти, весняні і т.д.). Діти викладають відповідні картинки. Повторюють назви. Потім педагог звертає увагу дітей на те, що серед всіх квітів є зайва і просить її знайти.

«Небо і вода»

Мета: дати дітям уявлення про те, що колір водойм співпадає з кольором неба. Вчити добирати водойми до кольору неба. Удосконалювати вміння складати ціле з частин. Розвивати аналітико-синтетичну діяльність.

Матеріал: роздатковий – фланелеграфи, розрізані картки навпіл по вертикалі та горизонталі (небо окремо від водойм)

Я з дитинства добре знав,
Що вода прозора!
То чому блакитні – став,
Озеро і море?
Мабуть, в купелі сидить

Небо яснооке.
Усміхається блакить
В дзеркалі широкім.

Запитання до дітей:

- ✓ Які ви знаєте водойми?
- ✓ Якого кольору вода?
- ✓ Чому вода буває блакитна, сіра або синя?

Дидактична вправа «Склади картинку»

Педагог пропонує дітям відшукати другу частину картинки та скласти. Потім звертає увагу на колір неба і води.

Дидактична вправа «Добери водойму до неба»

Педагог пропонує дітям дібрати до половинки із зображенням неба відповідну половинку із зображенням водойми і навпаки.

«Сливи»

Мета: продовжувати знайомити дітей з поняттям половина, третина. Дати поняття про перекриття частин предметів. Удосконалювати навички кількісної лічби. Розвивати зорову координацію та зорову увагу.

Матеріал: роздатковий – фланелеграфи, «банка», сливи

Налетіла сиза злива,
Позбивала сині сливи.
Назбираю їх у відра,
Буде стільки в нас повидла!

Запитання до дітей:

- ✓ Де ростуть плоди сливи?
- ✓ Чому попадали сливи?
- ✓ Куди збирали сливи?

✓ Що варили зі слив?

Дидактична вправа «Зваримо повидло»

Педагог пропонує дітям наповнити банки сливами, але до певної відмітки (половина а бо третина) та порахувати скільки слив вмістилося.

Дидактична вправа «Розмісти сливи»

Педагог пропонує заповнити половину банки сливами так, щоб сливи торкалися одна одної і порахувати кількість слив. Далі педагог пропонує взяти цю кількість слив і розмістити в третині банки, щоб вони всі вмістилися. Звертає увагу на те, що сливи можна частково накладати одну на одну, тобто перекривати частини. Після викладання педагог запитує дітей, де знаходяться перекриті сливи: попереду чи позаду.

«Барвінок»

Мета: продовжувати вчити орієнтуватися у малому просторі, визначати проміжні напрямки. Формувати вміння працювати за словесною інструкцією. Розвивати співдружню роботу рук і очей, зорову координацію.

Матеріал: *роздатковий*– картки – «килимки з листя барвінку» та квіти барвінку.

Вистеляв барвінок листям
 Килимочки шовковисті,
 Навесні і теплим літом
 Посміхався синім цвітом.
 Не втрачає горду вроду
 Зелен-килим у негоду.
 Витривалому барвінку
 Не страшні морози взимку.

Запитання до дітей:

- ✓ Що вистеляє барвінок? Як ви розумієте слово «вистеляє»?
- ✓ Коли цвіте барвінок?
- ✓ Що означає слово витривалий?

Дидактична вправа «Виклади барвінок»

Дана вправа проводиться за принципом слухового диктанту. Діти повинні за словесною інструкцією викладати квіти барвінку на картках – «килимках з листя». Наприклад: викладіть посередині одну квітку, в верхньому правому кутку одну квітку, внизу посередині дві квітки і т.д.

«Фіалки»

Мета: закріплювати навички кількісної лічби. Вчити утворювати число з двох менших чисел. Розвивати мислення, увагу.

Матеріал: *роздатковий* - фланелеграфи, картки у формі листків фіалок з певною кількістю квітів.

Що за квіточки яскраві
 Підвелися на галяві
 На тонесеньких стеблинках
 В фіолетових хустинках?
 Це фіалочки тендітні
 Увінчали луки в квітні.
 Не губи живої вроди,
 Не завдай природі шкоди!

Запитання до дітей:

- ✓ Яке стебло у фіалки?
- ✓ Коли розквітли фіалки?
- ✓ Що означає слово тендітні?

Дидактична вправа «Порахуй і виклади»

Педагог називає кількість квітів. А діти викладають відповідний листок з квітами. Пропонує назвати котрий по-порядку листок з певною кількістю квітів.

Дидактична вправа «Склади букет»

Педагог пропонує скласти букет з квітів фіалки. Називає число, а діти складають його з двох менших.

«Баклажани»

Мета: удосконалювати навички кількісної лічби. Формувати вміння співставляти силуетне зображення предмета з контурним. Розвивати фіксацію погляду.

Матеріал: роздатковий- великі картки з силуетним зображенням різних за розмірами баклажанів, відповідні кольорові картинки баклажанів.

Дозріли баклажани
Довгасті, як банани,
Лілові, як дзвіночки,
Тверді, як огірочки,
Блискучі і гладенькі,
Великі і маленькі.

Запитання до дітей:

- ✓ На що схожі баклажани: за формою, кольором?
- ✓ Якого розміру баклажани?
- ✓ Які баклажани на вигляд?

Педагог пропонує дітям розглянути картку із силуетним зображенням баклажанів, визначити що це і порахувати.

Дидактична вправа «Знайди домівку»

Педагог пропонує розглянути кольорові картинки баклажанів і викласти їх на відповідне контурне зображення.

Дидактична вправа «Знайди баклажани»

Педагог пропонує дітям знайти серед всіх баклажанів найдовший, найтовстіший, однакові за розміром. Порахувати їх кількість.

Корекційне заняття «Кольори веселки»

Мета:

1. Навчальна: вчити дітей розрізняти та правильно називати кольори веселки, послідовність їх розташування; формувати вміння зіставляти однотипні предмети за кольором, співвідносити їх з кольоровими еталонами. Вправляти в орієнтуванні у малому та великому просторі, за карткою-схемою, за вказівкою.
2. Корекційна: Розвивати мислення, зорову пам'ять, увагу та координацію, співдружню роботу рук та очей, простежуючи функцію очей.
3. Мовна: збагачувати словник назвами кольорів, що утворенні від назв ягід, овочів, фруктів тощо, вправляти у вживанні слів для визначення просторових орієнтирів: під, ліворуч, праворуч, який по порядку, в доборі слів-означень до веселки, до фактури тканини, залучати до художнього слова.
4. Виховна: Виховувати емоційне ставлення до кольорів та їх поєднань.

Матеріал:

демонстраційний – стрічки райдуги, картинки до віршів «Стрічки райдуги», «Знайди райдугу», демонстраційні слайди з зображенням веселки, картинок до відповідних кольорів, зразки тканин, веселка з квітами, відео-гімнастика для очей «Веселка»

роздатковий – стрічки райдуги, картинки до вірша «Кольорові стрічки», картки-схеми та кольорові круги різного розміру, картинки з зображенням ягід, овочів, фруктів, заготовки для виготовлення квітів, фланелеграфи, кольорові долоньки для танку «Райдуга»

Обладнання: проектор, аудіо запис пісні «Веселка».

Література:

Вірші Н. Карпенко «Райдуга», «Кольорові стрічки», «Знайди райдугу».

Хід заняття

Діти заходять під веселу музику. Педагог загадує загадку:

Хтось у небі після зливи

Звів місток усім на диво!

Міст веселий, кольоровий,

Як зовуть цей міст чудовий?

(відповіді дітей)

- Для того, щоб ми все гарно роздивилися, давайте потренуємо наші очки.

Зорова підготовка. Вправа «Райдуга»

Вийди райдуга-дуга,

Дам тобі я пирога,

Дам тобі я борщику,

Не давай нам дощику.

Подивись в віконечко,

Принеси нам сонечко!

Показ слайду веселки. Ось вона!

Дитина читає вірш «Райдуга»

Після дощика грибного

В небі, понад лісом,

Проти сонця золотого

Райдуга повисла.

Посміхнулася привітно

Райдуга з місточка -

А на ній, дивіться, квітне

Вишита сорочка.

Вийшла сонечко вітати,

Кажуть у народі.

Запросила й нас на свято.

Дивина, та й годі!

Запитання до дітей:

- Коли на небі з'являється веселка? (відповіді дітей).

- Якими словами можна назвати веселку? (Барвіста, кольорова, святкова, гарна, висока, сонячна, чарівна, дивовижна).

Дидактична вправа «Виклади веселку».

Викладання веселки з кольорових смужок на дошці. (Мал.1)

- Скільки кольорів має веселка? (відповіді дітей).

- Що буває червоного ? кольору.

Викладання веселки на фланелеграфах за столами. (Мал.2)

Мал.1.

Мал.2

Дидактична вправа «Веселковий ланцюжок».

Педагог називає перший колір і просить продовжити дітей називати кольори зі словом «під» з певного кольору.

Читання педагогом вірша «Стрічки райдуги», під час якого педагог викладає відповідні картинки на дошці. (Мал.3)

Сонце райдугу збудило,
 Доню дощиком умило,
 Доні коси розчесало,
 В коси стрічки пов'язало.
 Перша маківкою сяє,
 Нагідками друга грає.
 Третя сонечком сміється,

А четверта хмелем в'ється.
 В п'ятій стрічці вись блакитна,
 Шоста льоном синім квітне.
 Сьома, як дзвіночки в полі
 Фіолетові й лілові.

Запитання до дітей:

- Скільки всього картинок?
- Скільки квітів?

Дидактична вправа «Виклади картинку»

Педагог читає вірша вдруге. Діти викладають відповідні картинки стовпчиком, починаючи згори посередині на інд. фланелеграфах. (Мал.4)

Дидактична вправа «Чого не стало, де знаходилось?»

Педагог пропонує дітям закрити очі, а в цей час забирає у дітей деякі картинки. Діти відкривають очі, а педагог запитує:

- Чого не стало? Який (яка) по порядку? Гра повторюється 2-3 рази.

Мал.3

Мал.4

Фізкультхвилинка для очей «Весела райдуга» - відео-презентація.

Дитина читає вірша «Знайди веселку»

Як веселку відшукать
У ясну годину?
Треба так до сонця стать,
Щоб дивилось в спину.
Грає сяйво в небесах,
Коли сонце низько.
Лише зранку ця краса
І як вечір близько.

Запитання до дітей:

- Як треба стати, щоб побачити веселку?
- В яку частину доби можна побачити веселку?

Дидактична вправа «Знайди веселку».

Педагог викладає сонечко ліворуч вранішньої або праворуч вечірньої (полудневої) частини доби. Дитина викладає на дошці фігурку людини та веселки відповідно до частини доби. (Мал..5)

Мал.5

Дидактична вправа «Доріжка до райдуги».

Педагог пропонує дітям викласти доріжку до райдуги за з карткою-схемою. Діти викладають доріжки та називають напрямок руху, колір та кількість кругів своєї картки-схеми. (Мал.6)

Мал.6

Дидактична вправа «Назви колір»

Педагог повідомляє дітям, що деякі назви кольорів утворені від назв квітів, овочів, фруктів тощо. Демонстрація слайдів. Діти визначають назви кольорів, орієнтуючись на відповідну картинку.

Дидактична вправа «В магазині тканин».

Педагог пропонує дітям похід до магазину тканин. Колір тканини, яку дитина має купити відповідає назві картинки, яку отримає дитина (Наприклад: волошка – волошковий, малина – малиновий і т.д.)

Діти знаходять відповідний колір і отримують наступне завдання. (деталі квітів для аплікації). (Мал.7)

Мал..7

Дидактична вправа «Віночок для райдуги».

Педагог повідомляє дітям, що райдуга засумувала, тому що в її вінку не вистачає квітів. Діти аплікують квіти для віночка та викладають їх на демонстраційному панно «Віночок для райдуги». (Мал.8.9)

Мал.8

Мал.9

Музична руханка «Веселка» (Мал.10)

Мал.10

Аналіз і підсумок заняття.

V Дидактична гра «Веселкове лото»

Знайомство з кольорами та відтінками відбувається не лише на корекційних заняттях з дітьми, що мають порушення зору, але й під час різних видів діяльності. Крім цього, діти з порушенням зору часто мають мовленнєві порушення. Гра «Веселкове лото» має два корекційних напрями: мовленнєвий розвиток та кольоророзрізнення.

Мета: формувати навички звукового аналізу: вміння виділяти перший та останній звук. Закріпити назви основних кольорів. Розвивати вміння добирати назви кольорів до першого та останнього звуку в слові.

Матеріал: картки, поділені на 8 квадратів з предметними картинками. Білі картки – перший звук у назвах, яких відповідає назві певного кольору. Жовті – останній звук у назвах, яких відповідає назві певного кольору. Квадрати семи кольорів.

Хід гри:

I варіант

Кожному учаснику гри роздається картка, поділена на 8 квадратиків, у кожному з яких – картинка. Педагог пропонує розглянути свої картинки.

- Я буду діставати з торбинки кольоровий квадрат, а ви повинні знайти картинку, назва якої починається зі звука, що відповідає першому звуку назви кольору. Наприклад: фіолетовий квадрат – це фікус, бо перший звук «ф». (мал..11,12)

Хто, перший відповів той і отримує кольоровий квадрат, але якщо відповідь правильна. Квадрат потрібно покласти на картинку. Виграє той, хто першим закриє все ігрове поле.

II варіант.

Проводиться як в першому варіанті, тільки визначають останній звук. Наприклад : оранжевий – фортепіано, бо останній звук «о». (мал..13)

Мал..11

Мал..12

Мал..13

VI Збірка віршів

Авторська збірка віршів «Барви райдуги веселі» (мал.14) допоможе всім охочим дізнатися, чому з'являється веселка, коли і де її можна побачити, запам'ятати послідовність кольорів райдуги та багато цікавого про рослинний світ та його кольори. Частина віршів представлена в даному посібнику, з іншим можна ознайомитися в авторській книжці або на сайті «Мала сторінка» - розділ «Вірші для дітей (за авторами і темами)

Мал..14

Адреса сайту: <https://mala.storinka.org>

Головна

- Статті для дітей та батьків
- Дітям
- Літературні твори для дітей
- Вірші для дітей
- Збірки віршів, сортовані за авторами
- Вірші для дітей від Наталі Карпенко

Вірші для дітей від Наталі Карпенко

- Все
- Текст
- Вкладені публікації (5)
- Відгуки (3)
- Теги (4)

Пропонуємо почитати нашим діткам чудові поезії Наталі Карпенко. Поетеса доступно і легко розповідає про космос і погоду, про зиму і природу - про усе, що нас оточує. Наталя Карпенко закінчила Одеський педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, живе і працює у Вінниці вчителем-дефектологом, пише поезії, публікує їх у красивих ілюстрованих збірочках. Тож читаймо!

Вірші про веселку (райдугу)

"Як же райдуга з'явилась,
Звідкіля те сяйво,
Чому в небі проявились
Після зливи барви?.."
(Наталя Карпенко)

"Фарби природи" - добірка віршів для дітей про кольори від Наталі Карпенко

"Після подорожі спить
У воді краплинка.
Сниться крихітці блакить
І пухка хмаринка..."
(Наталя Карпенко)